

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ III Всеукраїнської науково-методичної конференції

(Шостка, 19 квітня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ВНЕСОК ГАЛИНИ ХРЕННІКОВОЇ В НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ЛУБ'ЯНИХ КУЛЬТУР

С.М. Базиль, Я.М. Гирич

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
bsm-sveta@ukr.net

Всесоюзний науково-дослідний інститут (далі ВНДІЛК) був створений у першій половині ХХ століття і має свою історію та досягнення. Детальне вивчення його минулого, і насамперед, роботи вчених, дасть можливість скласти цілісну картину наукових досягнень закладу.

Повний огляд наукової діяльності Галини Анатоліївни Хреннікової не проводився, і тому основним завданням цієї роботи є аналіз життєвого шляху та наукових доробок вченої.

Г. Хреннікова народилася 23 жовтня 1912 року у французькому місті Нансі в родині вченого Анатолія Сергійовича Хреннікова. До Франції батько був вимушений емігрувати через політичні переслідування, а зі зміною влади наприкінці 1917 року родина повернулася до Росії [2, с. 4].

Фото 1 А. С. Хренніков

У 1930 році Г. Хреннікова закінчила Тамбовську дев'ятирічну школу. Трудовий шлях майбутнього науковця розпочався в 1930 р. на Шатілівській дослідній станції з посади техника відділу селекції, а в травні 1931 р. вона стала студенткою Московського зоотехнічного інституту.

Після закінчення вишу із жовтня 1934 р. по червень 1935 р. працювала лаборантом в агрохімічній лабораторії Інституту конопель в Глухові, а з червня 1935р. по березень 1939 р. Г. Хреннікова працювала науковим співробітником відділу хімізації цього ж закладу [1, с. 5 - 6].

Фото 2 Студентка Московського зоотехнічного інституту Г. Хреннікова

У липні 1935 р. Вченою Радою наукового закладу вона була затверджена на посаді молодшого наукового співробітника. Починаючи із 1940 р. працювала у відділі насінництва.

Після початку війни 27 серпня 1941 року, разом із інститутом була евакуйована до с. Починки (Горьківська область, РРФСР), де продовжувала активну наукову роботу. А 22 березня 1944 р. разом із науковим закладом повернулася до м. Глухова продовжуючи працювати у ВНДІК на посаді молодшого наукового співробітника [3, с. 3].

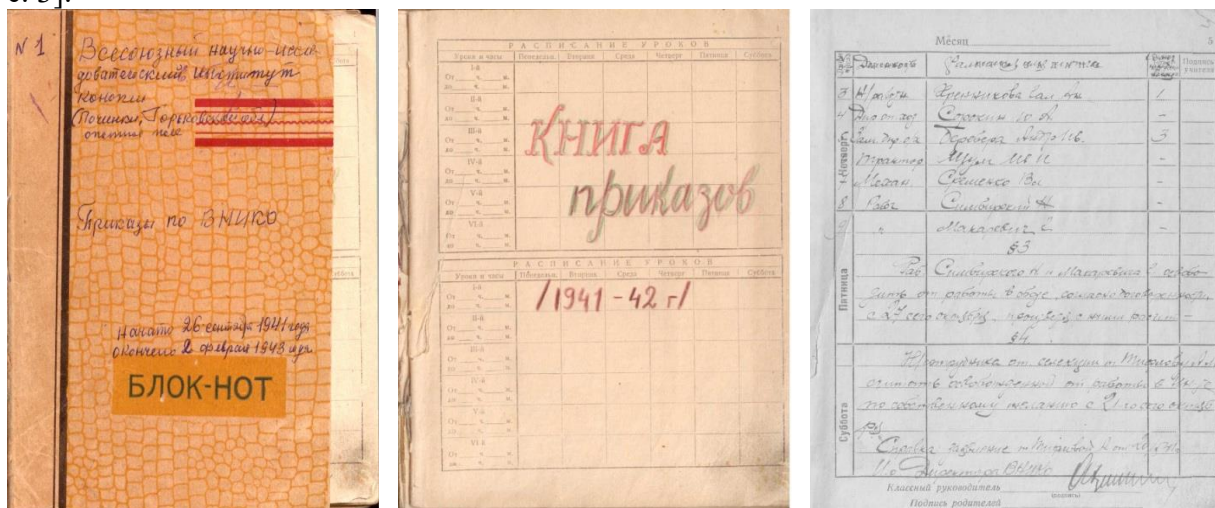

Фото 3 – Сторінки із книги наказів ВНДІКО періоду 1941 – 1943 рр.

У 1946 – 1949 рр. навчалася в аспірантурі ВНДІК за спеціалізацією «селекція і насінництво» під керівництвом кандидата сільськогосподарських наук В. О. Невинних.

Після закінчення аспірантури у 1949 р. науковець повернулася до роботи у ВНДІК на посаду молодшого наукового співробітника лабораторії фізіології [1, с. 16].

Продовжуючи наукові дослідження у сфері покращення сортів канатнику вченою були отримані оригінальні дані з питань росту і розвитку цієї рослини в умовах північної частини УРСР. Так вона довела, що сорти канатнику, які досліджувались, не можуть давати стабільні врожаї насіння у північних регіонах. Тому його подальше вирощування у північній частині УРСР було можливе тільки на волокно, а для висіву рослин слід було використовувати насіння, що вирощене на півдні.

20 жовтня 1952 р. у Київському ордена Трудового Червоного прапора сільськогосподарському інституті Г. Хреннікова захистила дисертацію на тему: «Агробіологічна характеристика сортів канатнику в умовах середньої полоси Союзу» на здобуття наукового ступеню кандидата сільськогосподарських наук. Невдовзі у 1953 р. вступила у ряди КПРС [1, с. 25].

Науковий доробок вченої з питань вирощування канатнику був достатньо вагомий. Нею були проведені лабораторні і польові дослідження, а також написані близько 10 статей у наукових журналах «Лен и конопля», «Селекция и семеноводство», «Бюллетень Всесоюзного научно-исследовательского института лубяных культур», «Труды Всесоюзного научно-исследовательского института лубяных культур», брошюра «Из отстающих в передовики» [1, с. 18].

Напевно, через те, що дослідження Г. Хреннікової довели безперспективність вирощування канатнику в умовах північної частини УРСР, уже починаючи із 1957 року вчена розпочала роботу над селекцією однодомної коноплі [4, с. 63].

За період із 1957 по 1975 рр. групою селекціонерів, серед яких була і Г. Хреннікова виведені сорти однодомної коноплі рос. ЮСО-1, Однодомна-5, рос. ЮСО-4, рос. ЮСО-16, що були найкращими на той час серед сортів коноплі цього виду [1, с. 34; 5, с. 65].

З 22 січня 1960 р. Г.А. Хреннікова була переведена на посаду в.о. старшого наукового співробітника, а з 20 серпня 1962 р. затверджена на цій посаді рішенням Вченої Ради інституту [1, с. 33].

Фото 3 Г. Хреннікова (фото із особової справи)

Сорти виведених науковцями ВНДІЛК рослин були неодноразово представлені на Всесоюзній сільськогосподарській виставці у Москві. Найвищим досягненням наукової діяльності Г. Хреннікової було нагородження у 1980 році бронзовою медаллю Головним комітетом ВДНГ. Вчена також мала урядові нагороди: орден «Знак пошани», медаль «За доблесну працю у роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.», медаль «Тридцять років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.» та медаль «Ветеран праці».

Г. Хреннікова працювала у науковому закладі до 10 квітня 1975 р [1, с. 48].

Отже, весь трудовий шлях Г. Хреннікової був пов'язаний із лубінститутом. За 40-річний період роботи у ВНДІЛК її дослідження стосувалися різних сфер вирощування луб'яних культур і були пов'язані із підвищенням врожайності сортів канатнику у північних регіонах СРСР, а після 1957 року із виведенням і покращенням сортів однодомної коноплі. Її внесок у розробку нових сортів луб'яних культур відзначений авторськими свідоцтвами і відзнаками Всесоюзної виставки сільського господарства.

Список літературних джерел

1. Відомчий архів Інституту луб'яних культур Української Академії аграрних наук (ВАІЛКУААН), особова справа наукового співробітника Г. А. Хреннікової, 52 арк.
2. ВАІЛКУААН, особова справа наукового співробітника А. С. Хреннікова, 38 арк.
3. ВАІЛКУААН, Приказы по ВНИКО (26.09.1941 – 02.02.1943 гг.) с. Починки Горьковская область, опытное поле, 34 арк.
4. ВАІЛКУААН, Протоколы заседания сессии Ученого Совета Всесоюзного научно-исследовательского института лубяных культур созыва 1958 года от 18 – 23 февраля 1958 года, 271 арк.
5. ВАІЛКУААН, Протоколы заседаний Ученого Совета Всесоюзного научно-исследовательского института лубяных культур за 1960 год, 250 арк.